

קונטרס

בַּת יִשְׂרָאֵל

יחזק ויאמץ ויעודד את בנות ישראל,
להתחזק באמונה פשוטה בו יתברך, ויתן
להן עצות והדרכות ישרות, איך לעבר את
זה העולם בנקל ובשמחה.

בנוי ומיסד על-פי דברי

רבנו הקדוש והנורא, אור הגנוז והצפון

בוצינא קדישא עלאה, אדונינו, מורנו ורבנו

רבי נחמן מברסלב, זכותו יגן עלינו

ועל-פי דברי תלמידו, מורנו

הגאון הקדוש, אור נפלא, אשר כל רז לא אניס ליה

רבי נתן מברסלב, זכותו יגן עלינו

ומשלב בפסוקי תורה, נביאים, פתובים ומאמרי

חכמינו הקדושים מגמרא ומדרשים וזהר הקדוש

הובא לדפוס על-ידי

חסידי ברסלב

עיה"ק ירושלים תובב"א

מוֹהֲרָא"ש נ"י אָמַר: אִם הָיוּ נְשׂוֹת יִשְׂרָאֵל
יּוֹדְעוֹת אֶת גְּדֹל הָאֲחֵרִיּוֹת שֵׁשׁ לֶהֱן בְּזֵה
שְׁהוֹלְכוֹת בְּבִגְדֵי צְנִיעוֹת, וְלֹא לְהַכְשִׁיל אֶת
אֶף אֶחָד בְּעִבְרוֹת וּבְהִרְהוּרִים רָעִים, אֲזִי הָיוּ
נִזְקָרוֹת בְּזֵה מְאֹד מְאֹד, כִּי אֶצְלוּ יִתְבָּרַךְ
מְאֹד מְאֹד חָשׁוּב אֲשֶׁה הַהוֹלְכֶת בְּצְנִיעוֹת,
וְאֵינָה מְכַשֶּׁלֶת אֶת הַגְּבָרִים בְּהִסְתַּכְּלוּיּוֹת
רָעוֹת. אֲשֶׁרִי הָאֲשֶׁה הַהוֹלְכֶת בְּבִגְדֵי
צְנִיעוֹת, אֲשֶׁר זֶה הַגָּאוֹן וְהַגָּאוֹה שֶׁל בֵּית
יִשְׂרָאֵל.

(אמריי-מוהרא"ש, חלק ב', סימן תשלח)

קונטרס

בַּת יִשְׂרָאֵל

בתי היקרה! עליך לדעת, שבת ישראל היא 'עקרת' הבית (עין תהלים קיג, ט), לשון 'עקר' הבית; כי האשה היא עקרו של בית, על-כן צריכה היא להתחזק הרבה יותר מהבעל. האשה נמצאת תמיד בבית, ודואגת שיהיה מה לאכול, עורכת ומכינה את האכל, דואגת למלבושים שיהיה בגד ללבש, וכשישנם זמנים של צמצום וחובות בבית, מי חש את זאת בראשונה? האשה. מחמת שהיא עקר הבית. ממילא היא מרגישה את הצורך בחסרונם של דברים יותר מהבעל, אשר הוא נמצא כל היום או בעבודה, או בבית-הכנסת או בכולל, ואיננו יודע מה קורה בבית. ואלו האשה יושבת בבית ומטפלת בילדים, דואגת לכל מבקשים וצרכיהם. והילדים, כידוע, מרעישים

ומתקוטטים, משתובבים וצוהלים, אשר זה טבעם
 הבריא, והאשה — היות שנמצאת עמהם רב שעות
 היום — היא סובלת. לזאת, בתי היקרה! עליך
 להתחזק מאד מאד באמונה פשוטה בו יתברך, לידיע
 שהקדוש-ברוך-הוא נמצא אִתָּךְ, וכפי שתכניסי אותו
 יתברך בתוך חייך הפרטיים, תהיה לך התחזקות
 גדולה לעבר על הכל; כי באמת אין הולך תמיד כפי
 שרוצים; כי זהו כָּלֵל גדול: 'לא כל מה שרוצים —
 מקבלים, ולא כל מה שמקבלים — רוצים'; וכשאדם
 מכניס בעצמו יסוד זה, כל חייו מתנהלים כְּכֹר בְּצוּרָה
 אחרת. לזאת, בתי היקרה! ראי להתחזק בכל מיני
 אֲפָנִים שְׁבֻעוּלָם, ותחדירי בעצמך אמונה פשוטה בו
 יתברך, שהוא מנהיג את העולם, וכל מה שאת צריכה
 תבקשי רק ממנו. וכמו שאומרים חכמינו הקדושים
 (בְּכָא מְצִיעָא נט.): טבע של אשה שהיא מאד רגישה, ועל
 כל דבר פָּעוּט בוכה. לזאת, בתי היקרה! למה לך
 לבכות לבעלך או לאמך או לשאר בריות, במקום זה
 ראי לבכות להקדוש-ברוך-הוא; כי התפלה שהאשה
 מתפללת אליו יתברך, נתקבלת בכל העולמות. אצל
 הקדוש-ברוך-הוא מאד חשובה תפלה בדמעות,
 ובפרט תפלת הנשים. לזאת, בתי היקרה! ראי
 להתחזק בכל מיני אֲפָנִים שְׁבֻעוּלָם, ולא להשבר
 משום דבר שעובר עליך — עניות ודחוקות, צרות

בת ישראל

רנה

ויסורים, הן מעצמך שאת מתסכלת ואינך יודעת מה לעשות, הן מצד בעלך שהוא איש רע ובליעל, והולך אתך בתקף הדין, והן מצד הילדים, שהם צוהלים וקופצים. העקר הרגילי עצמך לעבר על הכל, ולדבר אל הקדוש-ברוך-הוא בשפת האם שלך, כאשר ידבר איש אל רעהו והבן אל אביו, בשפת רעותך, ותבקשי ממנו יתברך כל אשר את צריכה. ואם היית יודעת אל מה את יכולה לזכות להגיע על-ידי תפלה ובקשה לפניו יתברך, היית מתאמצת מאוד בתפלה; כי כך אומרים חכמינו הקדושים על חנה (ירושלמי ברכות, פרק ד', הלכה א'): "והיה כי הרבתי להתפלל" (שמואל-א א, יב) — מכאן שכל המרבה בתפלה — נענה. וחכמינו הקדושים לומדים (בברכות לא.) כל הלכות תפלה מחנה, אשר התפללה והתחננה לפניו יתברך, שיתן לה בן, ובאה בכל יום למשכן, ושפכה צקון לחשה לפני בורא עולם, עד שעלי הכהן שלא ידע מעלת תפלתה, השתומם ותמה עליה, כמו שכתוב (שמואל-א א, יג): "רק שפתיך נעות וקולה לא ישמע, ויחשבה עלי לשכורה". עלי הכהן, שעסק בעבודת המשכן, והיה דבוק בהקדוש-ברוך-הוא, רואה אשה נכנסת בכל יום בעקשנות גדולה אל המשכן, והיא מדברת אליו יתברך, ואינו משיג מעלת התפלה של אשה, "ויאמר אליה עלי, עד מתי תשתפרין, הסירי ייגך מעליך";

בַּאת לַמִּשְׁכָּן, וּמִמְלַמֶּלֶת עִם הַשְּׁפֹתִים, אֵין זֶה מְקוֹם
 שֶׁל שְׂכוּרִים. שְׁמוֹ שְׁמַיִם! עָלֵי הַכֹּהֵן חוֹשֵׁד בְּאִשָּׁה
 שְׂבוּרַת לֵב, מְמַרְמֶרֶת, שֶׁהִיא שְׂכוּרָה, וְאִינוּ יוֹדְעִ
 מַעֲלַת הַתְּפִלָּה. "וַתֹּאמֶר חַנָּה אִשָּׁה קָשֶׁת רוּחַ אָנֹכִי,
 וַיֵּין וְשָׁכַר לֹא שָׁתִיתִי, וְאֶשְׁפֹּךְ אֶת נַפְשִׁי לִפְנֵי הַשֵּׁם
 וְגו', כִּי מְרַב שִׁיחֵי דְבַרְתִּי עַד הִנֵּה"; הֵינּוּ חַנָּה אוֹמְרַת
 לְעָלִי, אֵל תַּחֲזִיקֵנִי לְשְׂכוּרָה, אֶלֶּא הַנְּנִי קָשֶׁת רוּחַ,
 וּבֹאֲתִי לְהַתְּפִלֵּל אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. וּמָה אָנוּ
 לְמִדִּים? שְׁחַנָּה פִּעְלָה בַתְּפִלָּה, וַיֵּצֵא מִמֶּנָּה שְׁמוּאֵל
 הַנְּבִיא, שְׂאוּמְרִים עָלָיו חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (ראש השנה
 כח:): שְׁקוּל שְׁמוּאֵל כְּמִשָּׁה וְאַהֲרֹן; שְׁמוּאֵל הַנְּבִיא זָכָה
 לְהִגִּיעַ בְּמַעֲלַת הַנְּבוּאָה כְּמִשָּׁה וְאַהֲרֹן, כָּל זֹאת פִּעְלָה
 אָמוֹ חַנָּה עַל-יַדֵּי תְּפִלָּתָהּ. לְמִדִּים מִכָּאן אֵיזָה כַּח
 מְסֻרוֹ לְאִשָּׁה, שֶׁיִּכְוֶלָה לְפַעֵל אֶצֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
 יוֹתֵר מִגָּבֵר, כִּי תְּפִלַּת הָאִשָּׁה מְאֹד מְקַבֶּלֶת וּמְרַצָּה
 בְּשָׂמַיִם. לְזֹאת, בְּתֵי הַיְּקָרָה! אִף שְׁעוּבָרִים עָלֶיךָ עֲכָשׁוּ
 הַרְּבֵה צְרוּת, הַרְּבֵה יְסוּרִים וּמְרִירוֹת, אֵל תַּתְּיָאֲשִׁי אֶלֶּא
 הַתְּחַזְּקִי, וּכְכֹל שְׁעוּבָרִים עָלֶיךָ יוֹתֵר צְרוּת וְתַסְכוּלִים
 בַּחַיִּים, רְאֵי לְהַרְגִּיל עֲצֻמָּךְ לְשִׁפְךָ לִבְךָ אֵלָיו יְחַבְּרָךְ,
 כְּאִשֶּׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ וְהִבֵּן אֶל אָבִיו, וְאִם הָיִית
 יוֹדְעַת, בְּתֵי הַיְּקָרָה, מַעֲלַת הַתְּפִלָּה בְּשָׂמַיִם, אֵזִי הָיִית
 מִתְּחַנֶּנֶת רַק אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וּמְשֻׁלִּיכָה אַחֲרַי
 גּוֹךְ אֶת כָּל הַשְּׁטִיּוֹת; כִּי בְּזֶה הָעוֹלָם עוֹבְרִים עַל כָּל

אדם משברים שונים, ובפרט על הנשים; כי טבע של אשה, שנשברת יותר מגבר, והיא חלשה באפיה, וכל דבר קטן שעובר עליה, היא כבר מוזילה דמעות, וקשה לה להתמודד בתיים. לזאת, בתי היקרה! עליך לזכור, שאת עקרת הבית, עקרו של הבית, ואל תשברי משום דבר, ותתחזקי באמונה פשוטה בו יתברך, ותתחילי לדבר אליו יתברך בשפת האם שלך, וכל צרכיך תבקשי ממנו, וזה יכניס בך בטחון עצמי שתראי שאין לך אף אחד בעולם רק הקדוש-ברוך-הוא, ואת מצלחת ויכולה להצליח ותצליחי. כי בזה שהאשה מתבודדת ומתפללת אליו יתברך, ושופכת לבה לפניו, זה בונה את אפיה, תדמיתה ובטחונה, עד שאינה נשברת משום דבר. כי אימתי נשברים? כשאין אל מי לפנות; אשר הרבה פעמים האשה חשה שכלם נגדה, הבעל קשוח כלפיה, אינו נותן לה תשומת לב, הילדים מתחצפים אליה, לועגים לה, והיא נשברת תכף-ומיד מכל דבר קטן, מרב צרותיה וזה השפלות שהן מנת חלקה. על-כן, בתי היקרה, אם תחדירי בעצמך אמונה פשוטה בהקדוש-ברוך-הוא, שמנהיג את העולם בחסד וברחמים, בצדק ובמשפט, וכל אשר את רואה הכל אלקות, רק מלבש בלבוש כזה אשר למראה עינינו — דומם, צומח, חי, מדבר, בידיעות אלו כבר לא תשברי משום דבר; כי באמת,

תכלית האדם — שיזכה להגיע לדרגה כזו, שיראה וירגיש שהכל אלקות ואלקות הכל, והקדוש-ברוך-הוא נמצא בתוך העולם, ולמה נקרא שמו 'עולם'? — לשון העולם, שהקדוש-ברוך-הוא נתעלם בתוך הבריאה, ועקר מדרגת בר ישראל — שמבקש ומחפש אותו יתברך. ואם מבקשו יתברך — מוצאו. ובפרט מי שעקשן גדול על ענין תפלה והתבודדות ושיחה בינו לבין קונו, ומכל שכן כששופך דמעות אליו יתברך, ובא אל הקדוש-ברוך-הוא ומבקש כל צרכיו, וכל פרט ופרט מעסקיו הגשמיים ומכל שכן הרוחניים. אם אדם חזק בזה — לבסוף מקבל את אשר בקש. לזאת, בתי היקרה, ראי להתחזק בכל מיני אפנים שבעולם, ואל תהיי שבורה, ושום דבר בעולם לא יוכל להפילך. תתחזקי באמונה פשוטה בו יתברך, ותדברי רק אליו יתברך, ועל-ידי-זה אפיקו ישתנה לגמרי, ובמקום להשבר מבעלך, מהילדים, מהמשפחה ומידידות וכו', תהיי כל-כך מחשלת וחזקה, עד שתחזקי גם אחרים; כי זה עקר השלמות בהתחזקות, שאין זה מספיק שרק אני חזקה, אלא יש ביכלתי לחזק אחרים. וזהו הסימן, בתי היקרה, לידע אם את מחזקת ועצמאית, ואינך זקוקה לתשומת-לב מבעלך ומהילדים — בשעה שאת מעניקה להם תשומת-לב, ואת משפיעה להם דבורי התחזקות, וכן

בַּת יִשְׂרָאֵל

רנט

לְכֹל הַסּוֹבְבִים אוֹתָךְ. לְזוֹאת, רְאֵי לְהַחֲדִיר בְּעֵצְמְךָ
אֲמוּנָה פְּשׁוּטָה וּמְזַכֶּכֶת בּוֹ יִתְבַּרְךָ, וּתְדַבְּרֵי רַק אֵלָיו
יִתְבַּרְךָ, וְזֶה יִבְנֶה אֶת כָּל מַהוּתְךָ, עַד שְׁמֵהַיּוֹם וְהַלְאָה
לֹא תִצְטָרְכִי חֲזוּק מִבְּעַלְךָ, אֶלֶּא תִחֲזָקִי אוֹתוֹ, וְכֵן לְגַבִּי
הַיְלָדִים, אֶת תְּעוּדָדִי וּתְחִזָּקִי אוֹתָם וְתִשְׁפִּיעֵי עֲלֵיהֶם,
אֲזִי תִצְלִיחִי.

ב.

בְּתִי הַיְקָרָה! הָעֵקֶר וְהַיְסוּד בְּחַיִּים זֶהוּ רַק
שְׂמֵחָה, אֵין עוֹד דְּבַר חָשׁוּב יוֹתֵר מִשְׂמֵחָה. וְרַבְּנוּ ז"ל
אוֹמֵר (לְקוּטֵי-מוֹתֵר"ן, חֶלֶק א', סִימָן כד): כְּשֵׁיהוּדֵי שְׂמֵחַ, הוּא
יְכוּל לְעֵלוֹת לְמַדְרָגָה הַכִּי עֲלִיוֹנָה, עַד שְׁיִזְכֶּה לְרֵאוֹת
אֶת הַשְּׂכִינָה, וְיַעֲלֶה לְמַעְלָה מִנְּפִשִּׁין, רוּחִין וְנִשְׁמָתִין,
וְיִגִּיעַ לְמַדְרָגָה שֶׁל מְטִי וְלֹא מְטִי, שְׂמֵשִׁיג וְלֹא מְשִׁיג
מֵרֵב הָאוֹר שְׂמֵאִיר שָׁם; הֵינּוּ כְּשֵׁיהוּדֵי שָׁשׁ וְשְׂמֵחַ עַל
אֶף שְׂעוּבָרִים עָלָיו מִשְׁבָּרִים וְגַלִּים, וְעוֹשֶׂה כָּל מִצְוָה
וּמִצְוָה מִמִּצְוֹתָיו יִתְבַּרְךָ בְּשְׂמֵחָה, הוּא מִתְעַלֶּה
מֵעוֹלָם הַעֲשִׂיָה, שְׂזָה נֶפֶשׁ, אֶל עוֹלָם הַיְצִירָה, שְׂזָה
רוּחַ, וּמִשָּׁם אֶל עוֹלָם הַבְּרִיאָה, שְׂזָה נִשְׁמָה, עַד
שְׂעוֹלָה אֶל עֵצֶם הָאֲצִילוֹת, שְׂזָה מְטִי וְלֹא מְטִי. כָּל-כָּךְ
חֲשׁוּבָה הַשְׂמֵחָה. וְאִם לְאֲנָשִׁים הַשְׂמֵחָה חֲשׁוּבָה כָּל-
כָּךְ, עַד שְׂאִי אֶפְשֶׁר לְהַגִּיעַ לְשׁוּם מַדְרָגָה אֶלֶּא עַל-יְדֵי

השְׁמֵחָה, על אחת כִּפָּה וְכִמָּה בְּאֵין עֶרֶךְ כָּלֵל אִשָּׁה צְרִיכָה לְהִיּוֹת תָּמִיד שְׂמֵחָה וְעֲלִיזָה, וּבְזֶה יִתְרַחֵב מִחָה וְדַעְתָּהּ, וּבְרִגְעַ שְׂתֵהִי לָהּ הִרְחַבְתָּ הַדַּעַת, תִּסְתַּכֵּל עַל הַחַיִּים בְּאִפְּן אַחַר לְגַמְרִי. לְזֹאת, בְּתֵי הַיְקָרָה! עָלֶיךָ לְהִתְחַזֵּק לְהִיּוֹת בְּשֵׂמֵחָה, וְאַל תִּדְחִי אֶת הַשְׂמֵחָה מֵהַיּוֹם לְמָחָר, כִּי כָּךְ אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (מִדְּרַשׁ תְּנַחֲמוּמָא שְׁמִינִי, סִימָן ב'): אֵינן הַשְׂמֵחָה מִמְתַּנַּת לְאָדָם, לֹא כָּל מִי שֶׁשָּׂמַח הַיּוֹם — שָׂמַח לְמָחָר; אָנוּ רוֹאִים שֶׁאָדָם מְתַכְנֵן תְּכֵנִיּוֹת — מָחָר אֵהְיָה בְּשֵׂמֵחָה וְכוּ', וּפְתָאם אֵינן לוֹ הַמָּחָר, כִּי עוֹבֵר עָלָיו מִשְׁבֵּר כְּזֶה, שְׂשׂוֹכַח לְגַמְרִי לְהִיּוֹת בְּשֵׂמֵחָה. אֲבָל אִם אָדָם מִתְחַזֵּק בְּשֵׂמֵחָה הַיּוֹם, וְעוֹשֶׂה כָּל הַפְּעֻלוֹת שֶׁבְּעוֹלָם לְהִתְגַּבֵּר עַל עֲצָמוֹ, אֲפֹלוּ יַעֲבֹר עָלָיו מָה שִׁיעֵבֵר, בְּרִגְעַ שֶׁהִתְחַזֵּק בְּמִדַּת הַשְׂמֵחָה, אֲזִי מִחֲזִיק מֵעַמֵּד, וְשׁוֹם דְּבָר בְּעוֹלָם לֹא יוֹכֵל לְשִׁבֵּר אוֹתוֹ. לְזֹאת, בְּתֵי הַיְקָרָה! רְאִי לְהִתְחַזֵּק מְאֹד מְאֹד לְהַגִּיעַ אֶל מִדַּת הַשְׂמֵחָה, שֶׁהִיא הַמִּדָּה הַיְפָה בְּיוֹתֵר שֶׁהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא רוֹצֵה מֵאֲתָנוּ, אֲבָל הַשֵּׁטֶן עוֹמֵד עַל זֶה מְאֹד, שֶׁלֹּא יִהְיֶה אָדָם בְּשֵׂמֵחָה, וּמְכַנֵּס בּוֹ יְאוּשׁ וְדִכְאוּן, כְּאִלוּ אֲבָדָה תִּקְוֹתוֹ וְכוּ', וּבִפְרָט אִשָּׁה צְרִיכָה לְהִיּוֹת שְׂמֵחָה יוֹתֵר מִהָאִישׁ, כִּי עוֹבְרִים עָלֶיהָ הַרְבֵּה צָרוֹת וְיִסּוּרִים. וְכָךְ אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (תְּמוּרָה טז): אִשָּׁה — כִּיּוֹן שֶׁאֵינן לָהּ תְּבוּאָה בְּתוֹךְ בֵּיתָהּ — מִיָּד צוֹעֶקֶת; לְזֹאת, בְּתֵי

הִיָּקְרָה! עָלֶיךָ לְזַכֵּר, שֵׁישׁ לָךְ כַּחוֹת הַנֶּפֶשׁ הַרְבֵּה יוֹתֵר מִגִּבּוֹר, וְאֵל לָךְ לְצַעֲקַת כְּשֶׁנֶּעֱדָר הַמְּזוֹן מֵהַבַּיִת, אֵינְךָ צָרִיכָה לִפְלֵי בִיאוּשׁ כְּשֶׁבַעֲלֶיךָ הוּא אִישׁ רַע וּבְלִיעֵל, אַדְרָבָה! עָלֶיךָ לְהִיּוֹת בְּשִׁמְחָה, וְאִז תַּעֲבֹרֵי עַל הַכֹּל. וְכֵן אֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (נִדָּה מֵה:): הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא נָתַן בִּינָה יִתְרָה בְּאִשָּׁה יוֹתֵר מִבְּאִישׁ; וְעַל-כֵּן רָאִי לְהִתְחַזֵּק בְּמִדַּת הַשִּׁמְחָה, וְאַף שְׁעוֹבָרִים עָלֶיךָ מִצָּבִים כְּאֵלֶּה, שִׁקְשָׁה לָךְ לְהִיּוֹת בְּשִׁמְחָה, תַּתְּפַלְלִי אֵלָיו יִתְבָּרַךְ: רַבּוֹנוּ שֶׁל עוֹלָם, עֲזָרְנִי נָא לִי לְהִיּוֹת בְּשִׁמְחָה, שֶׁאֶקְבֵּל אֶת כָּל אֶחָד בְּסִבְר פָּנִים יְפוֹת, שֶׁתְּהִיָּה לִי סִבְלָנוֹת לִילָדִים וְלֹא אֶכְעַס עֲלֵיהֶם, שֶׁאֶחֱזַק אֶת בְּעָלֵי וִילָדֵי וְכוּ'; אֲשֶׁר זֶה מַעַלְתָּ הָאִשָּׁה, אֲשֶׁר יֵשׁ לָהּ כַּחוֹת הַנֶּפֶשׁ בְּלִתֵּי רְגִילִים, וּמְאִירָה פְּנֵיהָ תָּמִיד. וְזֶהוּ שְׁרוּאִים בְּעַת הַגְּאֻלָּה הַרְאֵשׁוֹנָה כְּשִׁיֻּצְאוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, וְנִבְקַע לָהֶם הַיָּם, וְעָבְרוּ בִּיבֻשָׁה בְּתוֹךְ הַיָּם, שָׁרוּ שִׁירָה עִם מֹשֶׁה רַבֵּנוּ. כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (שְׁמוֹת טו, א): "אִז יָשִׁיר מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְגו'" אֲשִׁירָה לַה' כִּי גָאָה גָאָה". וְאוֹמֵר הַזֶּהָר (עֵינֵי זֶהָר בְּשִׁלַח, דָּף ס:): בְּשָׁעָה שֶׁמֹּשֶׁה רַבֵּנוּ שָׁר שִׁירָה עִם יִשְׂרָאֵל בְּעַת קְרִיעַת יָם סוּף, נִפְתְּחוּ שָׁמַי שָׁמַיִם, וְהַמוֹנִי מְלֹאכִים הִתְבּוֹנְנוּ, וְקִנְאוּ בְּנִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל הַשָּׁרִים שִׁירָה לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, וְזֶה הָיָה הַשִּׁבְחָה הַגְּדוֹל בְּיוֹתֵר, מֵאִז שֶׁבְּרָא הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אֶת עוֹלָמוֹ, אֲשֶׁר עוֹד לֹא הָיָה שֶׁעָשׂוּעַ גְּדוֹל

מִמֶּנּוּ. אֶף-עַל-פִּי-כֵן אָנוּ מוֹצְאִים, שְׁבִשְׁעָה שְׁמֹשֶׁה רַבְּנוּ קִבֵּץ אֶת כָּל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל וְשָׂרוּ שִׁירָה בְּצוֹתָא, בַּד בְּבַד "וַתִּקַּח מֵרִים הַנְּבִיאָה אֶת הַתֶּף בְּיָדָהּ וַתִּצְאֵן כָּל הַנָּשִׁים וְגו', וַתַּעַן מֵרִים: שִׁירוּ לַה' כִּי גָאָה גָאָה סוּס וּרְכָבוֹ רָמָה בַּיָּם" (שְׁמוֹת טו, כ-כא); הֵינּוּ שְׁמֵרִים הַנְּבִיאָה, אַחוֹת מֹשֶׁה, קִבְּצָה אֶת כָּל נָשׁוֹת יִשְׂרָאֵל, וְשָׂרָה אֶתֶּן שִׁירָה. אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים, שֶׁהַנָּשִׁים דִּרְגָתָן גְּבוּהָהּ יוֹתֵר מֵהַגְּבָרִים, וּמִנֵּין? כִּי הַגְּבָרִים שָׂרוּ לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא רַק בְּפִהּ, וְהַנָּשִׁים שָׂרוּ בְּתַפִּים וּבְמַחֲלוֹת. נִשְׁאַלְתָּ הַשְּׂאֵלָה, מִנֵּין הָיוּ הַתַּפִּים, הֲלֹא עִם יִשְׂרָאֵל בְּרַחוּ מִמִּצְרַיִם, וְלֹא יָכְלוּ לְהִתְמַהֵמָה, מִי הִיָּתָה לוֹ אִזּוֹ מַחְשָׁבָה לְטַל תַּפִּים וְכוּ'? מִי יָדַע מָה יֵלֵד יוֹם, וְלִהְיֶכֶן יִגִּיעוּ? עַל זֶה אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (מִדְרַשׁ אֲגָדָה): בְּמִצְרַיִם הָיוּ צִדְקָנִיּוֹת שְׁבִדוּר, וְהוֹצִיאוּ תַפִּים וּמַחֲלוֹת מִמִּצְרַיִם. כִּי הָיוּ בְּטוֹחוֹת, שְׁבִדְרָךְ יַעֲשֶׂה אִתֶּם הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא נִסִּים. לְזֹאת אֵין מוֹצְאִים שְׂשָׂרוּ בְּתַפִּים וּבְכִלֵּי זִמְרָה, אֲלֹא הַנָּשִׁים בְּלִבָּד. וְלִכֵּן שְׁכָרְןָ שֶׁל נָשִׁים גְּדוּלָּה בְּהִרְבֵּה מִשְׁכָּר הַגְּבָרִים. אִם אֲשֶׁה מִתְחַזְּקֵת לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה, וְעַל אֶף כָּל אֲשֶׁר עוֹבֵר עָלַיָּהּ, כָּל מִינֵי מְרִירוֹת הַחַיִּים — אֵינָה נִשְׁבָּרֵת, אֲלֹא עוֹשֶׂה אֶת כָּל הַפְּעֻלוֹת לְהִיּוֹת אֶךְ בְּשִׂמְחָה, וְשָׂרָה לְעִצְמָהּ וּמְחַזְּקָה מֵעַמֵּד וּמְחַזְּקֵת אֶת הַיְלָדִים, אֲזִי בּוֹנֶה אֶת בֵּיתָהּ, וּמְכַנִּיסָה שְׁלוֹם בְּתוֹךְ הַבַּיִת, וְאוֹמֵר

רַבְּנוּ ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן כו), אֲשֶׁר (שמות טז, כא):
 "וַיַּעַן לָהֶם מְרִים שִׁירוֹ לַהוֹי"ה", רַאשֵׁי תְבוֹת:
 שְׁלוֹם; בְּזֵה שְׁהֵאשָׁה מִתְחַזְּקַת וְתָמִיד הִיא שְׁמַחָה
 וְעֲלִיזָה, וּמַחְדִּירָה שְׁמַחָה בְּתוֹךְ הַבַּיִת, מִתְחַזְּקַת
 וּמְעוֹדְדַת אֶת בְּעֵלָה בַּמַּצְבִּים הַקָּשִׁים בְּיוֹתֵר, מִתְחַזְּקַת
 אֶת הַיְלָדִים, וְתָמִיד הַחֲיוּךְ נִמְצָא עַל פְּנֵיהָ, מְקַבֵּלַת אֶת
 בְּעֵלָה וַיִּלְדֶּיהָ בְּסֹבֵר פָּנִים יְפוֹת, אֵינָה צוֹרַחַת וְצוֹעֵקַת,
 אֲלָא סְבֻלָּנִית, בְּזֵה הִיא מְשַׁרְהָ אֶת הַשְּׂכִינָה; כִּי שְׁמוֹ
 יִתְבָּרַךְ שְׁלוֹם (שַׁבַּת י.). לְזֹאת הַגְּאֻלָּה הַעֲתִידָה לָבוֹא
 תִּהְיֶה בְּזִכּוֹת הַנָּשִׁים; אִם הָאִשָּׁה שָׂבָה בְּתִשׁוּבָה וְהִיא
 בְּשִׂמְחָה, וּמוֹשֶׁכַת אֶת הַיְלָדִים גַּם-כֵּן אֶל תּוֹךְ
 הַתִּשׁוּבָה וְהַקְּדוּשָׁה, נִזְהָרַת מְאֹד שִׁיטְלוּ יְדֵיהֶם בְּקוּמָם
 בְּבִקּוּר וְקִדְּם אֲכִילָתָם, וּמְקַפֵּידָה עַל שְׂאֵר הַמַּצּוּוֹת,
 וּמְעוֹדְדַת אֶת בְּעֵלָה, אֲזִי נִכְנָסִים בָּהּ כַּחוֹת חֲדָשִׁים
 לְחִזּוֹק עוֹד נָשִׁים. לְזֹאת, בְּתֵי הַיְקָרָה! רְאֵי מָה לְפָנֶיךָ!
 בִּיכְלִתְךָ לְהוֹרִיד אֶת הַשְּׂכִינָה לְתוֹךְ בֵּיתְךָ, עַל-יְדֵי מִדַּת
 הַשְּׂמִיחָה, שְׂתַתְּחִזְקִי בָּהּ, וְאַף שְׂאֵת עוֹבְרַת מִשְׁבָּרִים
 כְּאֵלוֹ, עַד שֶׁנִּדְמָה לָךְ, כִּי אֶפְסָה תִקְוֹתְךָ, אֵל תֹּאמְרִי
 כְּזֹאת, רְאֵי מָה עָשְׂתָה מְרִים, אַחֲוֹת מִשָּׁה רַבְּנוּ, בְּשַׁעַה
 שְׁמִשָּׁה קִבֵּץ אֶת כָּל הַגְּבָרִים וְשָׂרוּ שִׁירָה לְהַקְדוּשָׁ-
 בְּרוּךְ-הוּא, אֲזִי הִיא קִבְּצָה אֶת כָּל נְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל, וְשָׂרָה
 אֶתָּה בְּתַפִּים וְרָקְדוּ בְּמַחֲלוֹת, וְהָיוּ כָּל-כָּךְ שְׂמִחוֹת,
 שְׂוֹ הִיְתָה הַגְּאֻלָּה. וְכֵן הַגְּאֻלָּה הַעֲתִידָה, שֶׁנִּזְכָּה

בקרוב מאוד לגלוי משיח, תהיה דיקא על-ידי שמחת הנשים. לזאת, בתי היקרה! ראי להתחזק בשמחה, וזה יכניס בך סבלנות גדולה, ושום דבר בעולם לא יוכל לשברך, אדרבה תמיד תשירי בינך לבין עצמך שירים, ויתרחב לך, ובשעה שאת מקבלת השפלות — תצחקי מהכל, ולא תפנס בך חלישות הדעת כלל, תחדירי בעצמך אמונה פשוטה בהקדוש-ברוך-הוא; כי אין עוד שמחה גדולה מזו, שאדם זוכה לדעת שהוא יתברך נמצא פה עמו ואצלו. לזאת, בתי היקרה! החדירי בעצמך אמונה פשוטה בבורא יתברך שמו, ואם תזכי לבקש אותו יתברך להיות במדת השמחה, תהיי בטוחה שהשכינה תשרה בתוך ביתך, ואז לא יאנה לך שום רע, כי במקום השכינה — שם כל הברכות מצויות. על-כן ראי להתחזק בשמחה, ותחזקי ותעודדי את בעלך, וכשתראי אותו ממרמך ושוב, תדברי על לבו: "בעלי היקר, למה אתה שבור ומריר יום" וכו', ותעודדי ותאמצי אותו, ואל תצפי לקבל ממנו עדיד ותשומת-לב, אדרבה, עליך להיות במדרגה של שמחה גבוהה כל-כך, עד שאת תוכלי להשפיע עליו ולחזקו, וכן תשמחי את הילדים, ובזה תזכי לקרב את הגאולה, ולהגיע להשגות אלקות במדרגות עליונות מאד, שאין למעלה מהן. כי זו המדרגה הגבוהה ביותר — להיות בשמחה, ולהאציל

מהשמחה על אחרים; אשרי האשה המקימת כל זאת,
ואז תזכה להביא את הגאולה.

ג.

בתי היקרה! עליך לדעת, אשר עקר היפי של בת
ישראל, כשמתנהגת בצניעות. ואומרים חכמינו
הקדושים (במדבר רבה, פרשה א', סימן ג'): אשה המצנעת
עצמה, אפלו היא ישראלית, ראויה היא שתנשא
לכהן, ותעמיד כהנים גדולים; כי בזכות הצניעות
שיש בבנות ישראל נזכה לגאולה. וזה עקר חשיבות
בת ישראל, שיכולה לעמד בנסיון הקשה, על אף
שרואים בחוץ כל מיני גויות פרוצות המסתובבות
כחיות השדה, ואף-על-פי-כן בת ישראל הולכת
בצניעות גדולה — זה עקר שבחה, אשר אינה
מתפעלת מה יאמרו אחרים, אלא עושה כל הפעולות
שבעולם לילך במלבושים צנועים, השמלה ארפה
ומכסה את הברכיים, השרוולים ארפים ודיים ומכסים
את המרפק, מכסה היא ראשה בלי להתפעל מהלעג
אשר לועגת לה סביבתה, אדרבה, הולכת בגאון
ובגאווה, אזי השכינה הקדושה מתפארת בה. כי בנות
ישראל קדושות, אשר נכר עליהן שהן נשמה קדושה,
ואינן הולכות כחיות השדה, חיות טרף הטורפות

בני־אדם, גדלותן בשמים — אין לתאר ולשער. פי
 אותן נשים חצופות שאינן הולכות בכסוי ראש, אינן
 מכסות גופן כדבעי, בזה מורות שאינן טובות מחיות,
 אשר גם־כן הולכות בלא כסוי בפֿשדה וברחוב, ללא
 שום בושֿה. לא־כן האדם — שהכניס בו הקדוש־
 ברוך־הוא דעת ושכל, ויודע שהוא מותר מן הבהמה,
 ובבינתו עליו להפיר את בוראו, ומה עוד שפינת
 האשה גדולה מן האיש, אזי עקר מעלת בת ישראל,
 שהולכת בצניעות ובכסוי ראש. ואומרים חכמינו
 הקדושים (במדבר רבה, פרשה א', סימן ג'): אשה שהיא
 מצנעת עצמה, אפלו היא ישראלית, ראויה היא לכהן,
 ותעמיד כהנים גדולים; ומספרים (יומא מז.): שבעה
 בנים היו לה לקמחית, וכלן שמשו בכהונה גדולה.
 אמרו לה חכמים: מה עשית שזכית לכך? אמרה
 להם: מימי לא ראוי קורות ביתי קלעי שערי; והזהר
 הקדוש (פרשת נשא קכה): מקפיד מאד על האשה
 ההולכת בגלוי שער. וכך אומרים חכמינו הקדושים
 (ברכות כד.): שער באשה — ערוה; ואסור לברך
 במקום זה. וקללה תבא על האשה ההולכת בגלוי
 ראש. וכל העניות והדחקות בבית — מחמת שהאשה
 אינה מקפדת על הצניעות. לזאת, בתי היקרה, ראי
 להקפיד לכסות שערות ראשך, ובזכות זה הקדוש־
 ברוך־הוא יביא לכם פרנסה בשפע, בריאות בבית

בַּת יִשְׂרָאֵל

רסז

וְהִצְלַחַהּ. וַיֵּצְאוּ מִמֶּנּוּ יְלָדִים קְדוֹשִׁים, לוֹמְדֵי תוֹרָה,
יְלָדִים עִם חֵן אֲמִתִּי. וְאִם הָיִיתָ יוֹדַעַת אֶת מַעֲלַת
הַצְּנִיעוּת, הָיִיתָ שְׂמֵחָה בָּהּ, וְלֹא הָיִיתָ בּוֹשָׁה לִילָךְ
בְּשִׂמְלָה וּבְשִׁרְוּוּלִים אֲרָכִים דִּים. וְלֹא הָיִיתָ מִתְּפַעֲלַת
מִכָּל מִינֵי גוֹיֹת הַמְּסֻתוֹבְבוֹת פְּרוּצוֹת לְלֹא שְׂמִיךְ
בוֹשָׁה, וּמִכְשִׁילוֹת אֶת הָאֲנָשִׁים בְּעִבְרוֹת חֲמוּרוֹת,
רַחֲמָנָא לְצַלָּן, אֲשֶׁר עָנְשָׁן — מִי יִשׁוּרְנוּ. עַל-כֵּן, בְּתִי
הִיקָרָה! קָחִי עֲצֻמָּךְ בְּיַדְךָ, וְאִף שְׁעַד עֲתָה הִלַּכְתְּ בְּלִי
כְּסוּי רֹאשׁ, אוֹ בְּבִגְדִים בְּלִתֵּי צְנוּעִים, שׁוֹבֵי בִתְשׁוּבָה,
וּבְזָכוֹת מִדַּת הַצְּנִיעוּת, תִּזְכִּי לִילָדִים טוֹבִים. כִּי כָּךְ
אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בַּמְדַּבֵּר רַבָּה, פְּרָשָׁה ח', סִימָן י'):
"אֲשֶׁתְּךָ כְּגִפְּן פְּרִיָּה בְּיַרְכְּתֵי בֵיתְךָ" (תְּהִלִּים קכח, ג) —
בְּזִמְן שֶׁהִיא נוֹהֶגֶת בְּעֲצֻמָּה דַּת יְהוּדִית שֶׁהִיא צְנוּעָה,
זוֹכָה שְׂיוּצָאִין מִמֶּנָּה בָּנִים בְּעָלֵי מִשְׁנָה; וַיִּשְׂרָאֵל זָכוּ
לְמָה שְׂזָכוּ, רַק בְּזָכוֹת הַנְּשִׂים הַצְּנוּעוֹת. לְזֹאת
הַשְּׂתַדְּלִי לִילָךְ בְּצְנִיעוּת, וּבְזָכוֹת זֶה תִּזְכִּי לְרֹאוֹת
בְּרָכָה בְּתוֹךְ הַבַּיִת. וּכְכֹל שֶׁהָאִשָּׁה מַצְנַעַת עֲצֻמָּה, כֵּן
נוֹשֵׂאת חֵן בְּעֵינֵי בַעְלָהּ, וְכֵן זוֹכָה שֶׁהֵילָדִים יִהְיוּ
קְשׁוּרִים אֵלֶיהָ; מָה שְׂאִין כֵּן, כִּשְׁהִיא מְסֻתוֹבֶבֶת
פְּרוּצָה, הַשֵּׁם יִשְׁמַר, אוֹ, בַּר מִינָן, בְּלִי שִׁרְוּוּלִים וְכוּ',
אוֹ עִם מְכַנְסִים אוֹ שְׂאָר בְּגָדִים פְּרוּצִים, רַחֲמָנָא
לִישְׁזָבֵן, אֲזִי הַבַּעַל וְהֵילָדִים נִדְחִים מִמֶּנָּה, וְנַעֲשֶׂה
חֶרֶבָן בַּבַּיִת. לְזֹאת, בְּתִי הִיקָרָה, רְאֵי אֵיזוֹ מַצּוּהַ יֵשׁ

לך, ואף שהשמש בוערת כַּתְנוּר, ויש לך נסיון קשה לילך בצניעות, ואת חוששת שילעגו לך, אל תסתכלי על כל זאת, אלא דעי לך, שזה עקר שבחך. ובזה שאת שומרת שאף אחד לא יכשל בך. על-ידי-זה תזכי לבריאות ולאריכות ימים ושנים טובות. אשריך, בתי היקרה, אם תשמעי בקולי, ותלכי בצניעות, שאז תהיי מבטחת לזכות לבריאות השלמה — את ובעלך והילדים, כל ימי חייכם, ותזכי לקבל פני השכינה; רק תהיי חזקה כל ימי חייך לא להמשיך אחר דעות נפסדות של הרחוב, המדמים עצמם לגויי הארצות המסתובבים ערמים או בלבוש שקוץ, תעוב וזמה, רחמנא לצלן. תברחי מהם כמו שבורחין מאש שורפת; כי על-ידי בגדי שחץ ופריצות שורפים את הנשמה, וכן מכשילים את שאר נשמות ישראל ושורפים את נשמותיהן, מחמת שמכשילים אותם בראיות ובהסתכליות אסורות, אשר קולר העון תלוי בצואר האשה, בר מינן. לזאת, בתי היקרה! ראי לברח ממעשה הגוים, ותלכי תמיד בכסוי ראש. כי כך אמרו חכמינו הקדושים (במדבר רבה, פרשה ט', סימן יג): כך אומרים לאשה שסטתה מדרך היהדות: את פרשת מדרך בנות ישראל, שדרךן להיות מכסות ראשיהן, והלכת בדרך הגוים, שהן מהלכות ראשיהן פרועות; לזאת, בתי היקרה! חמלי עליך ועל נפש ילדיך,

וּתְשַׁמְרֵי לְלֶכֶת תָּמִיד רַק בְּבִגְדֵי צְנִיעוּת, וְאֵל תִּסְתַּכְּלֵי
עַל שׁוֹם בְּרִיָּה שְׁבַע עוֹלָם, כִּי מַה יֵּשׁ לָךְ עִם אַחֲרִים?!
אֶת צְרִיכָה לְהִיּוֹת אִשָּׁה צְנוּעָה, אִשָּׁה צְדָקָנִית, וְלֹא
לְהִתְפַּעֵל מִשׁוֹם בְּרִיָּה שְׁבַע עוֹלָם, וְתִלְכִי בְּבִגְדֵי צְנִיעוּת
בְּגָאוֹן, וְתִדְבְּרִי עִם כָּלֶם רַק דְּבוּרֵי אֲמוּנָה פְּשׁוּטָה
וְהַשְׁגָּחָה פְּרָטִית, שְׁעַל-יְדֵי-זֶה תִּזְכִּי שְׁבִיתָךְ יְתֵהפֶךְ
לְהִיּוֹת מְשַׁכֵּן הַשְּׂכִינָה; כִּי אֵין הַשְּׂכִינָה שׁוֹרָה אֶלָּא
בְּמָקוֹם שְׁנוֹזְהָרִים מְאֹד לֹא לְלֶכֶת בּוֹ חֲשׁוּפִים וּבְבִגְדֵי
שִׁחָץ, וּבְשִׁעְרוֹת מְגִלוֹת, רַחֲמָנָא לְצַלָן, כִּי הַשְּׂכִינָה
שׁוֹרָה רַק בְּמָקוֹם צְנוּעַ, בְּמָקוֹם קְדוּשָׁה וְטָהָרָה. אֲשֶׁרִי
הָאִשָּׁה הַמְתַּחַזֶּקֶת בְּעֵתִים הַלְלוּ לְלֶכֶת בְּרִישׁ גְּלִי
בְּבִגְדִים צְנוּעִים, וְאֵינָה מִתְבַּיֶּשֶׁת מִחִיּוֹת יַעַר שֶׁהֵן
הַפְּרוּצוֹת הַמְּסֻתּוֹבְבוֹת בְּרִישׁ-גְּלִי חֲשׁוּפוֹת בְּבִגְדֵי
שִׁחָץ, וּמְכַשִּׁילוֹת אֶת הַגְּבָרִים בְּרֵאיוֹת וּבַהֲסֻתְכָלִיּוֹת
רְעוֹת, אֲשֶׁר עֲנָשׁן יִקְבְּלוּ עוֹד בְּזֶה הָעוֹלָם; כִּי אִשָּׁה
הַמְּכַשֶּׁלֶת אֶת הָאִישׁ לַחֲטָא הִיא נִכְנָסֶת תַּחְתָּיו,
וּמְשַׁלֶּמֶת עַל כֶּךָ מִחִיר יָקָר, כִּי נוֹקְמִים בָּהּ מֵהַשָּׁמַיִם.
וְעַל-כֵּן, בְּתֵי הַיָּקָרָה, רְאִי לְהִתְחַזֵּק בְּאֲמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ
יְתַבְּרֵךְ, וְתִלְכִי תָּמִיד רַק בְּבִגְדִים צְנוּעִים. וּבְשִׁכַר זֶה,
הַשְּׂכִינָה תִשָּׁרָה בְּבֵיתְכֶם תָּמִיד, וְתִהְיִי הִכִּי מְאֻשָּׁרֶת
בְּחַיִּיךָ, וְלֹא תִחַסֵּר לָךְ פְּרֻנְסָה לְעוֹלָם, וְיִהְיֶה לָךְ
שְׁלוֹם-בֵּית וְאַהֲבָה אֲמִתִּית, וְתִרְוֶוּ רַב גַּחַת מֵהִילָדִים.
וְהָעוֹלָה עַל הַכֹּל, שְׁתִּשְׂאִי חֵן בְּעֵינָיו יְתַבְּרֵךְ בְּעוֹלָם

הִזְהָה וּבְעוֹלָם הִבָּא; אֲשֶׁרֶיךָ וְאֲשֶׁרֶי חֶלְקֶךָ בְּזָה וּבְכָבֵא
לְנִצְחָה נְצָחִים!

תָּם וְנִשְׁלָם, שְׂבַח לְאֵל בּוֹרֵא עוֹלָם!